Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԿԱՆՈՆՔ

ՆԵՐՍԷՍԻ Բ. ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ ԵՒ ՆԵՐՇԱՊՈՒՀ ՄԱՄԻԿՈՆԷԻՑ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ.

Աշխատասիրեց

ԱՐՍԷՆ ՎԱՐԴ. ՂԼՏՃԵԱՆ

(Արտատպած Արարատ ամսագրից)

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ

Տպարան Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի

1905

280
872-ԴՀ
348
2-72
MAR 2010

ԿԱՆՈՆՔ

ՆԵՐՍԷՍԻ Բ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԵՒ ՆԵՐՇԱՊՈՒՀ ՄԱՄԻԿՈՆԷԻՑ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ.

Աշխատասիրեց
ԱՐՍԷՆ ՎԱՐԴ. ՂԼՏՃԵԱՆ

(Արտատպած Արարատ ամսագրից)

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ
Տպարան Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի
1905

19 JUN 2013
MAR 2010
38.836

Дозволено цензурою 10 мая 1095 г. г. Тифлисъ.

Առաջաբանի տեղ.

Հայ եկեղեցու կանոնական իրաւունքի ուսումնասիրութիւնը գիտական լուրջ հիմքերի վրա դնելու համար, նախ և առաջ անհրաժեշտ է պատրաստել այն հում նիւթը, որ այդ եկեղեցին իր պատմական կեանքի ընթացքում ամբարել և աւանդել է մեզ։

Այդ նիւթերի մէջ առաջնակարգ տեղ են գրաւում Հայ Եկեղեցու Տեղական—ազգային ժողովների սահմանած կանոնները։ Մի կողմ թողնելով հանգամանօրէն խօսելու այն առաջնակարգ նշանակութեան մասին, որ կարող են ունենալ Հայ Եկեղեցու տեղական ժողովներն ու նրանց կանոնադրութիւնները նոյն եկեղեցու իրաւունքի համար՝ իբր նրա աղբիւրներ, անցնեմ մի քանի խօսքով ներկայ աշխատութեանս, որ երկրորդ քայլն է նոյն ասպարէզում։[1]

Ձեռնարկած լինելով Հայ եկեղեցու կանոնական իրաւունքի ուսումնասիրութեան նիւթերի հրատարակութեան, արդէն պատրաստի աշխատութիւնս (Հայ. Եկեղ. կանոնական իրաւունք. I. մ. ծրագիր և նիւթեր ուսումնասիրութեան համար. II. Քննական ակնարկներ. Գրաքննչից ստացուած) յետաձգեցի յանձնել տպագրութեան, մտադրւելով հրատարակել նախ մեր եկեղեցու տեղական ժողովների կանոնները։

Իմ կողմից իբր սկիզբն, առ այժմ տպագրութեան են յանձնւում Ներսէս Բ. կաթուղիկոսի և Ներշապուհ Մամիկոնէից եպիսկոպոսի օրով Դուինի ժողովի և Աղուանից Պարտաւ քաղաքի, Հայոց և Աղուանից պատգամաւորների ժողովի սահմանած կանոնները։

---

1. Առաջին քայլն արել է Ս. Տիգրանեան «Դուինի» կանոնագրութեան հրատարակութեամբ. 1905 թ. փետր. Ցաւելուած Արարատ ամսագրի։

Ներսէս Բ. Աշտարակեցի կաթուղիկոսի (VI դար) և Ներշապուհ Մամիկոնէից եպիսկոպոսի օրով Դունի ժողովում գրուած սոյն կանոնների հրատարակութիւնն եղել է 33 ձեռագիր կանոնագրքերի համեմատութեամբ։

Այդ բոլոր կանոնագրքերը բաժանել ենք հետևեալ երեք խմբի․ Թէև № 761 (Հիմն. Բաժ. Ս. Էջմ. Մատենադարանի) կանոնագիրքը ընդհանուր առմամբ որոշ ինքնուրոյնութիւններ ունի, սակայն, որովհետև թէ այս և թէ Պարտաւի ժողովի կանոնների համեմատութեան ժամանակ իր ընթերցուածներով այդ ձեռագիրն իր այդ մասով միանգամայն համապատասխան դուրս եկաւ մեր երկրորդ խմբի ձեռագրերին, ուստի և դրինք նրանց շարքում։ № 761 ձեռագրի տարբերութիւնը կանոնախմբերի տարբեր դասաւորութեան մէջ է, ուր խմբագրողն աշխատել է ըստ իր հասկացողութեան՝ որոշ ժամանակագրական կարգ պահպանել, որի պատճառով և Ներսէսի և Ներշապուհի այդ կանոնները դասաւորուած են աւելի ետ, ու ունին ընդհանուր թւահամար ՋՀԸ. փոխանակ ՊԻԹ և այլն։

Ա. Խումբ. №№ 88. 90, 450. 451. 453. 736. 446. 449. 831. ձեռագրեր Էջմիածնի Մատենադարանի, Նաև Պատկանեանի, Ճեմարանի, Տ. վարդապետի. Ռ. Մագաթեանի. Ալէքս. հոգ. կառավարութեան օրինակները.

Բ. Խումբ. №№ 86. 89. 452. 740. 746. 748. 737. 759. 761. 974. Էջմ. Մատ. և Սինոդի, Ա. Յովհաննեսեանի, Թիֆլիսի կոնսիստորիայի օրինակները.

Գ. Խումբ.—№№ 87. 739. 741. 742. 743. 750. Էջմ. Մատ.։

Այդ բոլոր կանոնագրքերից №№ 87, 742. 743. 741. 739. 750. 446. 974 և Սինոդի օրինակը ընդհանուր թւահամար չունին։

Միևնոյն ընդհանուր թւահամարով են սկսում 1) Ա. խմբի №№ 88, 450, 451. 453. 736. 831. 446. Պատկ. Ճեմար. Տ. վրդ. Մագաթ. և Ալէքս. Հ. կառ. օրինակեալը, որ է ՌԹ. Նոյն խմբի. №№ 449 և 90 ձեռագրերն ունին ՌԷ,

որ առաջացել է նախընթաց գլխի վերջին երկու կանոնները թւահամարի չառնելուց։ 2) Բ. խմբի № 86. 759. 748. 740. և Ա. Յովհ. օրինակները, որ է. ՊԻԹ. №№ 89 և 452. ունին ՊԼԷ. № 746. ՊԷ.

Թէ Ա. և թէ Բ. խումբ կանոնագրքերի մէջ մեր ասած կանոններն ըստ բովանդակութեան՝ միմեանց համաձայն են, այսինքն ունին 38 կանոն. թէև Ա. խմբի կանոնների թիւը 37-ն է և ոչ 38. որ առաջ է եկել ԼԴ և ԼԵ կանոնների միացումից։ Բ. Խմբի մէջ էլ շեղումներ կան. օրինակ. № 759 746, Սինոդի, Թ. Կոնսիս. ձեռագրի մէջ Է և Ը կանոնները և № 740 և Աբգար Յովհ. Ե և Զ կանոնները միացած են. բացի դրանից վերջին երկու կանոնագրքերի մէջ Դ. կանոնը բաժանուած է երկու մասի՝ և արուած Դ և Ե-րդ կանոններ։

Գ. Խումբ կանոնագրքերի մէջ 1) պակասում են վերջից՝ ԼԱ կանոնից սկսած՝ բոլոր կանոնները. 2) Ա. կանոնին միացւում են Բ. կանոնի մի մասը. 2) № 742 ձեռագրի մէջ Զ կանոնի մի մասը միացւած է Է կանոնի հետ՝ և բաժանւած երկու կանոնի Է և Ը. իսկ № 87 և այլ օրինակների մէջ Է և Ը կանոնները միացւած դառել են Թ. կանոն. մինչդեռ № 742-ի մէջ Է կանոնի մի մասն ու Ը ամբողջ կանոնն են միանում։ 3) № 742-ի կանոնների թիւը Լ. է. իսկ մնացածներինը ԼԱ, թէև ըստ բովանդակութեան նրանք բոլորն էլ միւս կանոնախմբերի մինչև Լ-րդ (հետզհետէ) կանոնն ունին, այն տարբերութեամբ, որ № 742-ի մէջ ԻԹ և Լ կանոնները միացած՝ Լ-րդ կանոն են կազմում.

Այս կանոնները գլխացանկ չունեն հետևեալ կանոնագրքերի մէջ №№ 741. 743, 742. 831. 974. և Սինոդի օրինակ.

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ առաջ բերած ձեռագրերի և նրանց փոխադարձ յարաբերութիւնների մասին աւելորդ ենք համարում առաջ բերել, քանի որ

այդպիսի մի աշխատութիւն արդէն պատրաստւում է մի ուրիշի կողմից։

Ա․ խումբ.

a.—№ 89. Ձեռագիր Գէորգեան ցուցակի. բոլորագիր. գրուած 1697 թ. Աւետիք քահանայի ձեռքով.

c.—№ 452. Ճ. Գ. ց. Նոտրգիր. Թիւք. տեղն և գրողն անյայտ։

d.—№ 740 Ճ. Կարինեան ցուցակի. Նոտր գիր. «գրեցաւ կանոնագիրս ձեռամբ... Աբրահամ երիցու... ի դուռնս Պարսամայ ՌԾԴ. ապրիլ ամսոյ ի Ի». առել է 1605 թ.

e.—№ 746. Կ. ց. Նոտրգիր. գրուած է 1671 թ.

f.—№ 759. Կ. ց. բոլորգիր, մագաղաթեայ (փոքրագիր) թիւն անյայտ.

q.—№ 974. Գ. ց. Նոտրգրչութեամբ. Մադրաս քաղաքում 1825 թ. գրուած.

s.—№ 761. (Հիմն. բաժ. Մատ.) բոլորգիր. գրուած է ՌՁԴ թ. դեկտեմբերի 31-ին (1635 թ.) Ղազարի որդի Մկրտչի ձեռքով. ի քաղաքն Լով։

u.—Ձեռագիր Արգար Յովհաննիսեանի. Նոտրգիր. գրուած է ՌՁԸ թ. (1635 թ.) Հայոց, Ցաւադօզ, որ մականուն Թէքիրդաղ. ոմն Կիրակոսի ձեռքով.

t.—Սինօդի ձեռագիր. Նոտրգիր.

K.—Թիֆլիսի Կոնսիստորիայի ձեռագիր. գրողն է Ներսէս դպիր։ տեղն ու թիւն անյայտ. ձեռագիրը պատկանում է Պօլսի պատրիարք Եփրեմ վարդապետին ՌՃԼԴ. (1685 թ.) ըստ մի համառօտ յիշատակարանի. Նոտրգիր.

E.—№ 86. Գ. ց. թիւն անյայտ. գրողը Աստուր երէց. Նորոգուել է ՌՃՂԹ. Գալուստ քահանայի ձեռամբ. Նոտր.

ժա. Եկեղեցւոյ չառնել ժամ առանց քահանայի.

ժբ. Դպրի չագանել զշինուորական հանդերձ.

ժգ. Զչնորհ եկեղեցւոյ մասնաւորել ըստ իւրաքանչիւր կարգի.

ժդ. Սպաս և պատարագիւ աւագ երիցուն տունն տանել.

ժե. Զառնել ի տունս մկրտութիւն.

ժզ. Կանանց չկալ մաւտ առ քահանայն ի մկրտելն.

ժէ. Սարկաւագի ոչ մկրտել.

ժը. Ոչ առնուլ հաս ապաշխարողաց.

ժթ. Ոչ յայտնել զբանս խոստովանութեան.

ի. Գերեզմանս յեկեղեցիս մաւտ ոչ առնել.

իա. Քահանայի վաշխ ոչ առնուլ.

իբ. Զագապս մասունս ոչ առնուլ.

իգ. Ոչ երթալ ի պատարագ որ ժամ ոչ կայ.

1. adepvz CDG վասն ունին սկիզբը. c զեկեղեցւոյ. f յեկեղեցոյ h յեկեղեցոյ E եկեղեցոյ. adegjlmopz CDG եկեղեցւոյ. K յեկեղեցոյ. d վասն առանց քահանայի ոչ է պարտ առն ժամ. s ոչ առնել։

2. s քահանայից. fE դպիր. acepz CD չհագանել. e զնորական. j զինորական. ux K զինուորական. C զհանդերձ զինուորական. E զինուորական. h հանդերձ դպրին զինորի.

3. h զչնորս. dfhju EGK եկեղեցոյ. J յեկեղեցւոյ. C մասնաւորել եկեղեցոյ. E մասնօրել. d ժբ. գլուխը չունի.

5. cm զսպաս. d պատարագին s պատարագի. E պատարագիւք. dey HJK երիցուն լինել. fgjklmnosuwvx երիցուն լինել. h իրիցու լինել. C երիցուն եղիցի. dfhjlknmouvwyx CE HJ «տուն տանել» չունին.

6. aepz D վասն ոչ d վասն ոչ առնել d վասն ոչ առնել մկրտութիւն ի տուն աշխարհականաց. gmvJ մկրտութիւնս.

7. dm C չգալ. E չոալ. H չկենալ. h մօտ չգալ. cdegmno CGJ մօտ. s մուտ. H մերձ առ քահանայն. ghkmosuwxy JK քահանայս. jlv ի քահանայս G քահանայն.

8. C սարկաւագունք մի առցեն մկրտութիւն. hkmnvw J մըկրտել զոք.

9. fhjlnosuwvxy CEG HJ «ոչ». փոխանակ «վասն» d վասն ոչ առնուլ c չառնուլ. jEG յապաշխարողաց.

10. d. «ոչ» չունի. h այտնել. h բանս. ghmw խոստովանութեանն. E խոստովանութեան ուրէք։

11. d C գերեզման. H. զգերեզմանս. E եկեղեցիս. d մօտ եկեղեցին fjx մաւտ յեկեղեցիս. l մօտ յեկեղեցիս, u մօտ եկեղեցի. K մաւտ եկեղեցիս. cegmo uCGJ մօտ. H «մաւտ» չունի. s H մի, փոխանակ ոչ. K չառնել.

12. d որ վաշխ. fu K առնել.

13. H զագապս fghkmnosu GJK առնուլ.

14. h պատարագ. H ի հաց պատարագի. d GK որոց. y E որժամ. u «որ» չունի C յորժամ. H որք յարգելք իցեն. u կայ. aceopyz DHK կա.

x.—Տիրայր վ. օրինակ. բոլորգիր. յիշատակարան չունի. թիւն անյայտ.

y.—Ք. Պատկանեանի օր. նոտրգիր. գրուած է 1636 Թ. Կամինից քաղաքում (Լեհաստան) Խաչատուր դպրի ձեռքով.

J.—Ալէքսանդրապօլի Հոգևոր կառավար. օր. գրուած է Ղարասու (Ղրիմ) քաղաքում 1664 Թ. Միքայէլ քահանայի ձեռքով. նոտրգիր.

Գ. խումբ.

z.—№ 87. Գ. ց. նոտրգիր. գրուած է ՌԺԱ. Թւին. (1562)
A.—№ 741. Կ. ց. նոտրգիր. թիւն անյայտ.
B.—№ 743. Կ. ց. » գրողն ու տեղն անյայտ. եղած յիշատակարանը ցոյց է տալիս, որ գրուած է եղել 1743 Թ. առաջ.
C.—№ 739. Կ. ց. » անյիշատակարան.
D.—№ 750. Կ. ց. » անյիշատակարան.
F.—№ 742. Կ. ց. » անյիշատակարան.

Արսէն վ. Ղլտճեան.

1905 Թ. մարտ 20
Ս. Էջմիածին.

ԿԱՆՈՆՔ ՆԵՐՍԻՍԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԵՒ ՆԵՐՇԱՊՀՈՅ ՄԱՄԻԿՈՆԷԻՑ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ա. Վասն յեկեղեցի տանել զսեղանս և ոչ ի տունս երիցուն.
բ. Վասն առնուլ զգիրս երիցունց պատարագի.
գ. Ոչ դնել վաշխ զշնորհս եկեղեցւոյ.
դ. Ոչ վաճառել կամ վարձանս դնել.
ե. Երկականանց ոչ ուտել զշնորհս եկեղեցւոյ,
զ. Շաբաթու և կիրակէի պատարգ մատուցի.
է. Զանմատոյցն ոչ խառնել ի բաժակ.
ը. Զսպաս եկեղեցւոյ ոչ տալ ի հարսանիս.
թ. Կանանց ոչ տալ մկրտել.
ժ. Քահանայից ըստ կոչման լինել նախադահ.

1. d. կանոնք և սահմանք. C. կանոնք Ներսէսի և Ներշապհոյ Մամիկոնէից. h. կանոն. acekp. ցանկ կանոնաց. dhjfuvwy G JHK. չունի. Ներսէսի. E. Ներսեսի. C կաթուղիկոս չունի ljx. Միրշապհոյ.
2. dhlmuw Մամիկոնէնից. xy Մամիկոնենից. j եպիսկոպոս K եպիսկոպոսին C եպիսկ. չիք.
3. d. Բոլոր. գլխնսրի առաջ ունի վասն. c. յեկեղեցին. E յեկեղեցիս afhpz DK եկեղեցի. c. տանելոյ. g. զսեղանինս. d զսեղան. E «ե» չունի. h. ոչ խարն փոխ. ոչ gjlx E ի տուն.
4. gmuxy GH իրիցունեաց. wJ երիցունեաց. suK երիցանց. C երիցութեան. acdefghlmnopqstuwxyz ABDF. K վերջնունին երթալ cfgjklmnosvwxy EGHJ վասն 5. չունին cfgjklmnosvwxL GH JK չառնուլ h չառնու. E չառնել. d չունել. d. գինիս. ghlmno svwx CJ գինս. tu GK գին. E գինով. ahjklmnopqvwx CGHEJK երիցունիաց. adefhknp nwz DE JGHK զպատարագն. cjlmovxy զպատարագ. C պատարագին։
6. fu չնորհն h. զշնոր. K զշնորհն hou GK եկեղեցոյ. d եկեղեցւոյն. J յեկեղեցւոյ.
7 C վարձս. E ի վարձունս. K վաճառս.
8. CH երկանանց. fgjklmnosv wxy GJK զշնորհս. h. զշնոր. hu uy CG եկեղեցոյ. vx յեկեղեցւոյ.
9. h շաբաթ. f կիւրակէի h կիրակի. hms CE մատուցանել.
10. j յանմատոյցն. h E զանմատոյց. gmnv J խառնեն. cE ի բաժակն. k ի բաժակի. h. բաժակն. զսպաս եկեղեցւոյ ոչ տալ ի հարսանիս.
11 acepszD. ի մտից եկեղեցւոյ կտակարանս ստացին և զսպաս... f K ըսպաս. gyv զըսպաս. d վասն հանձի եկեղեցւոյ cohy EG եկեղեցոյ. J յեկեղեցոյ.
12 d կանանցն. d մկրտել զոք.
13. d վասն որ ըստ կոչման... gknvw գոչման. fu GK կոչմանն. H լինիլ. E նախայադահ.

G.—№ 748. Կ. ց. գրեցաւ դիրս ՌՃԺ. ձեռամբ մեղսաբարտ դպրիս Յովհաննիսին. Նոտր.

H.—№ 737. Կ. ց. Գրողն է Թաշկօ, ի Գաղիպօլի գիւղաքաղաք ՌՃՁ. (1731 թ.) Նոտր.

Բ. խումբ.

h.—№ 88. Գ. ց. Նոտրգիր. գրչութեան տեղն ու թիւն անյայտ.

j.—№ 90. » Բոլորգիր. գրչութեան տեղն ու թիւն անյայտ.

k.—№ 446. » Նոտրգիր. գրուած է 1665 թ. գրողն ու տեղն անյայտ.

l.—№ 449. » Բոլորգիր. գրուած է 1635 թ. Սարգիս աշխարհականի ձեռքով.

m.—№ 450. » Նոր գրչութիւն. գրուած է 1780 թուին. Վարդան վարդապետի ձեռքով ի Պօլիս.

n.—№ 451. Նոտրգիր. թիւն ու գրողն անյայտ. մի յիշատակարանի մէջ գիրքն ընծայւում է ի դուռն Կաֆայի Հրեշտակապետին. ՌՃԼ. թուին. «ի յիշատակ Ալմաստի, Նորա Միմէօնին» և այլն. (1681 թ.)։

o.—№ 453. Գ. ց. Նոտրգիր. գրողն ու թիւն անյայտ. ընծայւել է 1667 թ, (ՌՃԺԶ) ի դուռն ս. Կարապետին, Մահտեսի Թադէոս Շուռութեցու ձեռքով։

p.—№ 736. Կ. ց. Նոտրգիր. գրւած է ՌՄԶ թուին (1757 թ.) Ջուղայեցի Գալուստ դպրի ձեռքով Հաշտարխանում։

q.—№ 831. Գ. ց. Նոր գրչութիւն. թիւը, տեղն անյայտ.

v.—Մ. Ա. Ճեմարանի օրինակ. բոլորգիր. գրուած է 1647 թ. Ղարասու քաղաքում, Յովհաննէս դպրի ձեռքով։

m.—Ռ. Մադաթեանի օրին. Նոտրգիր. գրւած է 1649 թ. Ղարասու քաղաքում. Յովհաննէս աբեղայի ձեռքով։

իդ. Տղայոց հարսանիս ոչ առնել.
իե. Զկուսանս այրեաց ոչ տալ.
իզ. Զարջառ ոչ ձեռնադրել.
իէ. Զպուտանս ոչ աւրհնել.
իը. Ոչ առնուլ զկենդանին նուիրեալ ողջ.
իթ. Զառաջաւորսն ոչ լուծանել.
լ. Ծրագալուցի յերեկն աւրէնս ոչ տալ.
լա. Ժողովրդականաց հրամանս ոչ տալ քահանայական կարգի.
լբ. Քահանային ոչ առնուլ արծաթագին աղախինս.
լգ. Ոչ ունել ի վանս տնտես կին մարդ.
լդ. Ուխտաւորաց ի վանս ուտել.
լե. Մոնոզոնս վանս մի որ իշխեսցէ ունել, բայց ի վանաց.
լզ. Ոմանք ձիաբոյծք և վաճառականք և վաշխառուք.
լէ. Աղանդաւորաց վանս ոչ տալ.
լը. Յամենայն ամսեան շաբաթ մի պահել.

1. f տղայոց. H զհարսանիս. C «ոչ առնել» չունի. d առնուլ.
2. h զկուսս. h այրի H այրեաց.
3. aejpyzd զարջառ. c յարջառ. d աչառու. fCJK զառջառ. h զառջար.
4. c պուտոցնս. d զպոտոանս. h զպատու իրանս. aefgjklmnopsuyw xyz D EFGJK զպուտուանս. d աւրհնել քահանայ. gm H օրհնել. hu K «պահել». փոխանակ «աւրհնել».
5. fu K զնուիրեալսն ողջ կենդանի. j նվիրեալ. v J նուիրեալ. dej E «ողջ» չունին.
7. fhlmnosvwxy C EGH K ծրագալուցին. E ճրագալուծն. d mowxyGJK ցերեկն. f ցերեն. h երեկն. u «յերեկն» չունի. ace jklnfpsuvz DEFH ցորեկն C ցորեկն ծրագալուցի շաբաթու թեան և գինի ճաշակեսցեն. d օրէս. ç H օրէնս. gmnh J ոչ տալ օրէնս. v ոչ տալ աւրէնս.
8. d վասն քահանայի՝ ժողովրդականաց... fjhs հրաման. v ոչ տալ հրաման. d «քահանայական կարգի» չունի.
10. gh քահանայի. d աղախի. m ծառայ, փոխ. աղախինս. s G աղախին.
11. fu K ընդունել. cjlx առնել. h վանս.
12. u ուխտաւորաց. ghou H օթել.
15. a ոմանք. hf ձիաբուծք. fghmnosux GHK «և վաշխառուք» չունին.
16. ç յղանդաւորաց. E աղանդաւորս.
17. aedgky GH վասն ամենայն. jlu պահենայն, d ամսեայ. d շաբաթս. d «ոչ». փոխանակ «մի».

ԶԱՅՍ ԿԱՆՈՆՔ ԵԴԱՆ ՑԱՒՈՒՐՍ ՆԵՐՍԷՍԻ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ ԵՒ ՆԵՐՇԱՊՀՈՅ ՄԱՄԻԿՈՆԵՆԻՑ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ.

Գլուխ ԼԸ.

Ա. Զի ոչ՛է պարտ բաժանել զժողովուրդն վասն պտղոյ և մտից սրբոյ եկեղեցւոյ, յորմէ համարձակեցան բաժանել զպատարագս անառակութեամբ ըստ տունս. յանդգնել բաժանել լրբաբար և զհաց սեղանոյ ի տունս իւրեանց, ոչ թողացուցանել զժողովրդականսն տանել յեկեղեցի, զի աւրհնեսցին։

1 zAE դարձեալ և այս. stq «այս» չունին. fK կանոնքս. q կանոնք ի սրբոյն Ներսէսի. szA «եդան» չունին s «ցաւուրս» չունի». aekltx ABCDHF յաւուր. f E սերսեսի. d Ներսէսի Հայոց. j Ներսիսի Հայոց. lqxy Ներսիսի. z F Ներսեսի մեծի. H տեառն Ներսէսի. s սրբոյն մեծի Ներսէսի. c կաթաղիկոսի. gux կաթողիկոսի. s կաթողիկոսի Հայոց.

2. j Միջապհոյ. s Ներշապհւոյ. d Մամիկոնեաց. fvz EK Մամիկոնէից. gmnosvwx CH Մամիկոնէնից. j Մամիկոնից. q Մամիկոնեանց. d «եպիսկոպոսի» չունի. E եպիսկոպոսին.

3. glmnovwyJ տունս ԼԷ. jz ԼԷ. sf գլուխ ԼԷ. h տունս ԼԶ գրեցաք. K փառք Աստուծոյ ճռանգամ յաղագս ամենայնի. փոխանակ՝ գլուխ ԼԸ.

4. o DE ժողովուրդն. ftu K զժողովրդական. q ժողովուրդ. acdeghjklmnpsvwy BHGJ զժողովուրդ. z զժողովուրդն և մտից սրբոց... acdefgtuz BDEHK պտղոց. A պտղոյ.

5. hn մանից. d AK սրբո. s սըրբւոյ E սրբոյն. dhz BCDEGF եկեղեցոյ. A եկեղեցո. ftu K եկեղեցւոյ. J յեկեղեցւոյ h որմէ. z B որմէ բաժանեցան բազումք և համարձակեցան. D յորմէ բաժանեցան բազումք d համարձակեցան. A համարծակեցան. q G «համարեցան»

6. d անբաժանելի. jkloxz AD զպատարագսն CE զպատարագն. q զպատարագ.

7. jC տաւնս. dhD անդգնել. d ի բարբառ. dE զհացս. zF զհացս ի նոյն տունս. C զհացս նախ ի տունս. dzCF «սեղանոյ» չունին. m սեղանաց. jknowyJ սեղանոյ.

8. fguHK ոչ թողացեալ. jkmnopxyGJ ոչ թողացուցեալ. zABCDF չթողացուցանել. E թողացուցանել acdetv ոչ տանել զժողովրդականս թողացուցեալ. fgjkmnopuxyGHJ զժողովրդականս. hlqsw ժողովրդականսն fK ժողովրդականս.

9. h եկեղեցի j յեկեղեց. zBCDF յեկեղեցին. gmpqH օրհնեսցին. h օրհնեսցեն. t օրհնեսցի. sv աւրհնեսցեն. uABDF աւրհնեսցի.

Բ. Այլ ի նոյն ինքն ի սուրբ եկեղեցւոջն վասն նորին կռուս և խոցոտմունս միմեանց առնեն, զոր մեք իսկ տեսաք, զոր պարտ էր ահիւ և դողութեամբ կատարել և զխորհուրդ սրբոյ պատարագին. այլ ոչ որովայնամոլութեամբ և ժլատութեամբ թշնամանել զսրբութիւնսն։

Խափանեսցին քահանայքն, որ զպատարագն բաժանեն դպրաց, զի առցեն ի նոցանէ գինս վասն սուրբ պատարագին։

Գ. Եդին ոմանք և վաշխս վասն դահեկանաց իւրեանց։

Դ. Կէսք վաճառեցին ընկերաց իւրեանց, որպէս ծառայս, և այլքն ետուն վարձանս կանանց իւրեանց ամբարշտեալք ի բռնութիւն, անարժանութեամբ անձանց իւրեանց մեղան, և ժողովրդականքն այնպիսի պատճառաւ բաժնոց կռուեալ առանց աւրհնու-

1. cx այդ. BDF այլ և. cd եկեղեցոջ. fK եկեղեցոջն սուրբ. hmE եկեղեցոջն. psGJ յեկեղեցւոջն. q եկեղեցւոջ. u յեկեղեցոջն սուրբ. zAC յեկեղեցոջն կռուին. D յեկեղեցոյն կռուին.

2. u կռիւ. cd խոստմունս. ftu K խոցմուան A խոստումունս. acdefgjlkmnopqstuv A wxyJK ընդ միմեանս.

3. cd կատարել զսրբութիւնսն խափանեսցին.

4. C խորհուրդն. f սրբո. cx այդ.

5. a որով այն ամլութեամբ. kmnpqsvwHJ յորովայնամլութեամբ. E որովայնամլութեամբ.

6. tBE զսրբութիւնս. q զսըրբութիւն.

7. acdefghjklmnoptvwxz խափանեսցին. ADHF խաբանեսցին. zCDB քահանայք. acdgeumyG և զպատարագս. dhkopqx դպատարագն zBCF որ զպատարագս D որ պատարագս. e զպատարագսն. my որք բաժանեն. u ոչ բաժանեն. acdegG որ բաժանեն. zBCF բաժանեցին. D բաժանիցեն.

8. d դպրացն. G դպրոց. p առնեն.

9. սուրբ չունի.

10. E եդան. cd ոմանք. c և այդքն. C. «և» չունի. h. վաշխ իւրոյ. zBCDF վաշխ. E վախս.

11. j գէսքն. p կէսքն K թէ ոք. փոխ. կէսք. D զծառայս.

12. c այդքն. fzABCEGFK այլք. d վարձականաց փոխ. վարձանս կանանց. tuG վարձս. H «իւրեանց» չունի.

13. ackE ամպարշտեալք. BDEF «ամենեքին» չունին. hAB վարահացեալք. E «վստահացեալք» չունի. ABF ի բնութիւն. D ի բռնութեանն.

14. nklmnopqsvxy J իւրեանց. K անձանց իւրեանց չունի. fghjklmopsuvxyzABDGFK ժողովրդականք. h այնպիսի. E այնպիսիսն.

15. h պատճառս. E ի պատճառս. F պատճառօ. zACF բաժնաց. BD բաժանաց. at կռեալ. zBD կերան. dhmFH օրհնութեան. g օրհնութեանն.

թեան զհաց պատարագին, և ոչ կամեցան տանել զքահանայս և զպաշտօնեայս ի տուն և զմատուցողս պատարագին, այլ երկկանայս և զանդպիսս. այսպիսի անարժանիք՝ հանեալ թուեցաւ նոցա առնել զաւուրս խրախանաց՝ թերակատար յաւրհնութենէ քահանայից, անմիտ ագահութեամբ զրկեալ զպաշտաւնեայս սեղանոյ ի հացէ ուխտին, և զրկեցան ինքեանք յաւրհնութենէն Աստուծոյ։

Կարգեցաք և սահմանեցաք յայսմ հետէ հրաժարեսցին քահանայք և ժողովրդականք յայսպիսի անառակ մահկերի սովորութենէ։

Ե. Եւ երկկանայք թէ և գրակարդացք լցեն և պաշտաւնեայք՝ ընդ զինուորս կացցեն փանն ուխտազան-

1. F կամեց. q «տանել» չունի. BCDF տանել ի տուն.
2. H զքահանայ. dgmnopqzE-GH զպաշտօնեայս. hl պաշտօնեայս. AC զպաշտաւնեայս. z «ի տունս» չունի. hjlmnoqsvxy ի տուն. aloxD զմատուցանաւղս. d մատուցող. c մատուցանաւղ. e զմատուցանող. ftuK զմատուցողսն. hjmp զմատուցողս. zB մատուցողն. CFGH մատուցողս. E զմատուցանաւղ. D մատուցանողն.
3. cehjklmnopqsuvwxyEJ զերկականայս. F զայնդպիսս.
4. o հանեռ. zC հանոյացաւ. A հանոացաւ. BG հանոյացօ. vw թուեցաւ.
5. djlxE զաւուրս. gmt զաւօն. huoH աւծն fksuvwJ զաւուն. pqAF զաւօնս. G զաւօն ի տանց. d թերակատար. q յաւրհնութենէ քահանայից չունի. dgmp յօրհնութենէ.
6. a «անմիտ ագահութեամբ զրկեալ զպաշտաւնեայն սեղանոյ ի հացէ ուխտին, և զրկեցան աւրհնութենէն» չունի. pD ագահութեամբ. dglmnopqzCFH զպաշտօնեայս. A պաշտօնեայս.
7. q սեղանոյ. u զրկեցան յինքեանք. C զրկեալ ինքեանք.
8. mpH յօրհնութենէն. zABC յաւրհնութենէ. F յօրհնութենէ.
9. zBCDF հաստատեցաք. h այսմ. dzBCDF զի փոխ. յայսմհետէ. f հրաժարեսցեն. tzAEH հրաժարեսցին. G հրաժեցին.
10. E քահանայքն. hkmp ժողովուրդք. fuK այնպիսի. hj այսպիսի. et յայնպիսի. zABCF յայդպիսի. D այդպիսի.
11. zBC և մահարեր. fhouK սովորութենէն. G սովորութենէս.
12. dfzABCF երկականայք. hkmnpvw երկականայսն. jlosxy երկականայքն. q երկուկանայք. t որք փոխ. թէ. j գրակարդայք. q գրակարդաց. d գրայկարդացք. K կարդացք. dgjlnopqtuGH պաշտօնեայք. hzCF պաշտօնեայս. D պաշտաւնեայս. AB պաշտունեայս.
13. h զեղըն. f զինորսն. g զինուորս. h զինվորք. K զինուորսն. acde fgjlnoquwxyzBCGHJK ուխտազանցութեանն. kmp ուխտազանցութեանցն.

ցութեան, և ի պտղոց և ի մտից արքայ եկեղեցւոյ և ոչ միայն մասին արժանի լիցին. զի չէ պարտ ապաշխարողաց՝ աւրինաց առաջնորդութիւն առնել, պտուղս և զախտս պահանջել ընդ քահանայս. Նոյնպէս և ադէտք մի իշխեսցեն մտից արքայ եկեղեցւոյ, զի անկրաւ է. վասն անուսումնութեանն ընդ զինուորս կացցեն և զհայրենի հող և ջուր կալցին, և յաւրինակ հարկ տայցեն և գործս ի դպրոց տացեն զի ուսցին։

Զ. Քահանայք զշաբաթու և զկիւրակէի պատարագ մի իշխեսցեն խափանել, որպէս և տեսաք ի բազում տեղիս, այլ մատուսցեն անխափան սաղմոսիւք. մարգարէիւք և առաքելովք և աւետարանաւ կարգաւորաբար. Եւ զքաժակ սուրբ հաղորդութեան մի իշխե-

1. cjlpqsxzBF ի պտղոյ. h պտղոց. m տասնց. A ի պտղն. A արքա. cdfgpuzBCEFGK եկեղեցւոյ. AD եկկղեցոյ.
2. tuK և ոչ միայն. B իմուն. jlm մասն. s մասի. q արժան. j լինիցին. zABDF եղիցին. h զինչ է. D ապաշխարողացն.
3. dgzCDGH օրինաց. hjklmnopqsvwzEJ «աւրինաց» չունին. dy յառաջնորդութիւն. zBCDF առաջնորդութիւն.
4. s կամ պտուղս և զախտս. zABCDF կամ պտուղս և ուխտս. D պահանջել. fjxlGE քահանայսն. acdefjDE ընդ քահանայիւն. dqB «նոյնպէս» չունին.
5. F ադէտս. j մի իշխեն. sy ի արքայ. jpJ «արքայ» չունին. A արքա. cdfouzBCDEF եկեղեցոյ, hm եկեղեցին. A եկեղեցո.
6. zABD անկրաւք են. C անիրաւ վասն. F անկրօք են. fsvDE անուսումնութեան. h անվասամնութեան. t անմուսնութեան. H անմոմնասնութեանն. w ընդ. փոխ. ընդ. acegkmnptuvyADH զինուորս. fK զինորսն. h զինվորս. Q զինուորսն.
7. E կացցէ. F «և զհայրենի հող և ջուր կալցին» չունի. cfguzABCEGH զհող. t զհողսն. ae զհողս. ae զջուրս. cfgklnoptuvwxyzABCDEFGHJ զջուր. AB կալցեն.
8. h արգունիս. qDE ալքունիս. F հարքունիս. acefstuEFGHK հարկս. g հարկն. dgpoksyACK տացեն. hmqCD տայցին.
9. h ուսուսցի.
10. F քահանայս. zABCDF զշաբաթու պատարագ. և զկիւրակէի (D կիւրակէի). H ի շաբաթու. acdefghjklmnopstuvwxyJ զկիրակէի. H ի կիւրակէի. cdEH զպատարագ. mt պատարագն.
11. D խափանել. zBDEF «և» չունին. h բազում.
12. o այլ. j այլ բազում. A այլ առաքելոյ և աւետարանաւ կարգւորաբար. jE մատուսցանեն. zBCDF մատուցանել. dfsuyGEK անաղալ.
13. hkmnopqy առաքելօք. jlsvwxJ առաքելովք. zCDF առաքելովք. E աւետարանօք.
14. z «սուրբ» չունի. acdegjlkmnopqvwxyzBCGJK հաղորդութեանըն. m մի իշխեսցին.

ցեն քահանայք խափանել պատճառանաւք չքաւորութեան, որպէս ամբաստանեցին ժողովուրդք ի բազում տեղիս, որ արարեալ բազմացան խնամով հոգւոյ իւրեանց. այլ մի եւս լիցի, զի մի գուցէ պարտաւորեալք պատուհասեսցին եւ տուժեսցին յԱստուծոյ։ Պատրաստեսցեն կատարել զսուրբ խորհուրդն անխափան հարկաւորապէս ամենայն զգուշութեամբ։

Է. Եւ ի սրբոյ բաժակէն երկիւղիւ տացեն ժողովրդականացն, ոչ թերացուցանել նոցա զսրբութիւն, եւ զանմատոյցն չխառնել, զի մի դատապարտեսցին. եւ ի պատարագէ կիւրակէի եւ տաւնից մի իշխեսցեն ծուլանալ, միայն ի տունս իւրեանց, այլ եւ յամենայն պաշտամանց թէ ծուլասցի ոք՝ յանդիմանեսցի, եւ իմասնէ մտից աւուրն զրկեսցի եւ յընկերաց իւրոց

1. g խափանել զքահանայքն. fhjknopqtuxzBCDGHJK խափանել քահանայքն. (h քահանայք) deghlmnopqtyGH պատճառանօք. zABCDF պատճառաւ. g չքաւորութեանն. z չգաւորութեան. A չքաւորութեամբ. F չքօորութեան.

2. j թէ որպէս. acdefgtuzBCDFGHK ապստամբեցին. y ապստանեցին. A ապստամբիցին. E ապըստամբիցեն. hu ժողովուրդ.

3. ABCDF զոր. acdepuzEJ բազմանային gt բազմաց. cpqs խնամոց. h խնամօվ. jlx խնամաւղ. t անխնամով dfgpuyzACDEGHK հոգոց. m հոգւոյն J հոցոց. n իւրեան.

4. cx այղ. f գոցէ. y գուտցէ. K գուցէ չունի. m պարտաւորեալ. tu պարտաւորեալք. BF պատօորեալք.

5. zBCDF տանջեսցին. A տանջեսցին. hzBDEGJK աստուծոյ.

6 kmnpt արդ պատրաստեցին. ABDF քահանայք պատրաստիցեն. C քահանայք կատարել. ju պատրաստեցին hK պատրաստեսցին. q պատրաստեսցէն. vJ արդ պատրաստեսցին. fC «պատրաստեսցեն» չունին. zABCD պատարագել. փոխ. կատարել. D անխափան.

7. h հարկաւորութեամբ. F հարկօորապէս. qy յամենայն.

8. AF ի սրբո. E սրբոց. mC տայցեն. D տացցեն. q ժողովրդականաց. zBF ժողովրդեանն. ACD ժողովրդեան.

10. j զանմատուցն. d զի խառնել. J չառնել. zABCDF խառնել. uBE դատապարտեսցեն.

11, pfhkmtEK կիւրակէից. gqAGFH կիւրակէի. chmnopq տօնից. dguGH ի տօնից. zCDF տօնի. B տանի.

12. x ծուղանալ. H միայնով. aefhjkmnstuvDEFJK ամենայն.

13. h պաշտմանց, zACDF պաշտօն. B պաշտաւն. x ծուղասցի. d «ոք» չունի. D յոք. E որք. h անդիմանեսցի. D անդիմանեսցէ.

14. aceoA ի մասնէ. փոխ. ի մասնէ. F օւրն. K աւուրն. փոխ. աւուրն. cfmtvwuxyDK ընկերաց.

որոշեսցի, եթէ քահանայ իցէ, եթէ դպիր։

Ը. Եւ զկտակարանս եւ զմարգարէս եւ զառաքեալս եւ զաւետարանս բովանդակ ստասցի ի սրբոյ եկեղեցւոյ ի պտղոյ եւ ի մտից, եւ հանդերձս բովանդակ սրբոյ սեղանոյն. եւ զեկեղեցւոյ վարագոյր՝ առագաստ տանց փեսայից եւ հարսանց այլ մի իշխեսցեն առնել, զոր թէ գտցի ոք արարեալ՝ թէ քահանայ՝ լուծցի, թէ դպիր՝ նզովեսցի։

Թ. Լուաք լուր ծանրագոյն հասեալ ի վերայ, եթէ քահանայք ի տեղիս տեղիս ինքեանք մկրտութիւն չառնեն, բայց ջուր լիմն աւրհնեն եւ տան ցմանկամայրսն, հրամայեալ նոցին իսկ՝ ի նոցին տունս

1. dfG թէ. fK քահանայից. փոխ. քահանայ իցէ. dhqDG թէ. fzBHև եթէ. uK և թէ.

2. p զկտակարանաց. s զառաքելականս. zABCF զառ աքեալս և զմարգարէս.

3. guK զաւետարան. q «զաւետարան» չունի. E զաւետարանն J զուխտարանս փոխ. զաւետարան. h բօվանդակ. ftK ընտասցի. h ստացի. s ստասցէ. zACDF ստասցին. B «ստասցի» չունի. J տտասցի. A սրբո. H սուրբ. B «ի սրբոյ եկեղեցւոյ ի պտոյ և մտից, և հանդերձս բովանդակս» չունի. dfhuEFGK եկեղեցոյ. zB եկեղեցոյն. A եկեղեցո. C եկեղեցւոյն. H եկեղեցի.

4. acdeuE ի մտից և ի պտղոց. q ի պտղոց. AK ի պտղո. kopyG ի հանդերձս. zABCDEF հանդերձ. H զհանդերձս. acdejmnpuwFJ բովանդակս. h բօվանդակ. K սրբո.

5. dfhjozBDFG զեկեղեցոյ. AK զեկեղեցո. K վարագոյր չունի. d առագաստանց. hjln առագաստ առնել. fp յառագաստ. zBCDF առագաստիկ. E առագաստն. DF տանց չունի.

6. AF փեսաի և հարսին. acdefghjlkmnopqtuvwxyABCEGJK զոր այլ. kE մի իշխեն. ajlnuvw տեսանել. s տալ. zDF որ.

7. hn եթէ. mp ոք գտցի. h եթէ. mzABCDFH քահանայ է. t քհնյ իցէ. ht եթէ. u և թէ.

8. d նզովեալ. zBCDF որոշեսցի. փոխ. նզովեսցի. H նզովեալ եղիցի.

9. dq լուարուք. h լուաք. v լըւաք. m ի վեր. s ի վերա. dmpqzDF թէ.

10. ftK քահանայքն. E քահանայ, zBCDF «ինքեանք» չունին. fxBCDFK մկրտութիւնս. g մկրտութիւնն. H զմկրտութիւն.

11. q ոչ առնեն. H այլ. փոխ. բայց. zABCDF լիմն չունին. gh. mF օրհնեն. acehjklmnpqstvxyAEGJ ցմանկամարդսն. d ցմանդայ մարդսն. gf մանկամարտսն. o ցմանկաբարձսն. w ցմանկամարդն. zCH մանկամարսն. D ցմանկայ մարսն. F ցմանկատարսն. K ցմանկամարասն.

12. dE հրամեալ. H հրամայելով. hmpuy «նոցին իսկ» չունին. h նոցին տունսն. G նոյին իսկ ի տունս. H նոցին իսկ նոքա ի տուն. E ի նոյունց. acdekou ի նոցուն. hjlmnpD տունսն.

մկրտել զմանկունս իւրեանց. վասնորոյ պատուհասե-ցան աներևոյթ տանջանօք. և այժմ, թէ գտցի ո... տարաբեալ ի նմին ախտու՝ ի բաց որոշեալ լիցի ամե-նայն տամբ իւրով՝ ի քահանայական ժառանգութենէն ամենևին։

Ժ. Քահանայք գահավիժութեամբ մի հակառակեսցին ընդ միմեանս, զի զոր շնորհն աստուծոյ ընտրեա... նախ ի քահանայութիւն, նա է նախամեծար յեկեղեցւոջ...

ԺԱ. Դպիր ի պաշտաման եկեղեցւոջ, առանց քահա-նայի մի իշխեսցեն կալ։

ԺԲ. Եւ մի զձև զինուորաց հանդերձիւ ունել և ի կար-գի պաշտաւնէից կալ, այլ ընդ զինուորս կացցեն. այ... զձև եկեղեցականաց ունել իւրոյ կարգին վայել... ըստ քահանայական աւրինի։

ԺԳ. Եւ ժողովրդականք մի հրապուրեսցին ի նոցանէ...

1. H մկրտեն. d զմանուկս. d որդ. փոխ. փասնորոյ. A պա-տոհասեցան.

2. zABCDF աներևոյթ. deghlmnopquzBCF տանջանօք, h «թէ» չունի. ACH եթէ. C ոք գտցի.

3. zACDF տարաբեալ. zBCDF նմին. K ի նմին ախտու տարա-բեալ. zABCDF որոշեսցի ի բաց. pvwJ յամենայն.

4. H տամբք. d քահանայա-կան. K ի քահանայութենէն ամե-նևին. m մասնէ փոխ. ժառան-գութենէն. qzE ժառանգութենէ.

5. zAC «ամենևին» չունին. H ամենևիմբ.

6. zA ամենեքին քահանայք. A հակառակեսցին.

7. zBD միմեանց. a որ զշնորհն. m շնորհ. K զշնորհն.

8. kxy ի քահանայութիւնն. fhklmnopqsvyJ այն է. uzBCDK նոյ. w այն. J նախ յաթոռ. d ե-կեղեցւոջն. h եկեղեցւոջ. j յեկեղե-ցւոջ. quK եկեղեցւոջ. zBD յեկե-ղեցւոջ և ի տան. ACF յեկեղեց-ւոջ և ի տան.

9. BCDF դպիրք. djs պաշտա-մանց goptqyBGK պաշտաման. u... պաշտաման. z պաշտման. acegkn... opstvGJ յեկեղեցւոջ. dfhjHK ե... կեղեցւոջ. m յեկեղեցւոջ. q եկե-ղեցւոյ. zCF եկեղեցւոյ. AD եկե-ղեցւո. B յեկեղեցւոյ. E յեկեղեցւ-ւոյ. p «առանց քահանայի» չունի...

10. h իշխեսցէն. qstyE իշխե-ցէ. hvzDE կեալ.

11. h B զինորաց. C զինուորի... zAF հանդերձի զինուորաց

12. d պաշտօնէիցն. eghjlmoquz... ACFGHK պաշտօնէից. B պաշտաւ... նէին. d ընկալ ZBDE կեալ. ... այդ. H և մի կացցեն ընդ այլ... aedeklnoptuvxyAEF զինուորս. mB... զինորս. tK. և փոխ. այլ.

13. km եկեղեցականն. C եկե-ղեցոյ կանաց. h առնել. d որպէս... իւրոց. A իւրո. E իւրոց. fptEK... վայելել. zABCD վկայել. F վկայ... ևար.

14. քահանային. dgmotuzBF օրէ... նին. fA աւրինին. hkpqDH օրինի...

15. A ժողովրդականք. aefgjklopuvwxA... հրապուրեսցին. t հապուրատ-ցին.

ի բաժանումն սրբոյ եկեղեցւոյ, զի պատճառ խռո-վութեան բերէ. այլ զպտուղս և զմուտս ժողովրդա-կանք միաբանութեամբ ի սուրբ եկեղեցին հասուսցեն ամենայն յաւժարութեամբ անխափան. և մի ըստ դասուց բաժին և երգոց, որ եղև վնաս. և քահանա-յից առնել ի սրբոյ եկեղեցւոյ բաժանեսցեն կարգա-ւորաբար, որպէս աւրէն է.—գլխաւոր քահանայիցն բ մասունս և կէս մասին և այլ քահանայքն մէն մի բ մասունս. և սարկաւագունքն մի մասն և կէս մա-սին. և դպիրքն և այրի կանայքն թէ լիցեն պար-կեշտք մի մասն առանց ամենայն հակառակութեան։ Ապա թէ իցէ ոք, որ հակառակիցէ և առնիցէ խռո-վութիւն, այնպիսին դադարեալ լիցի յիւր կարգէն, և ընկերք իւր մի իշխեսցեն ընդ այնպիսումն հաղորդիլ,

1. zB բաժանումն. A սրբո. df. hotzBDEFG եկեղեցոյ. u A եկե-ղեցո. h խռովութեան,

2. c այգ. d զպտուղ. fm պը-տուղ. t պտուղք. K պտուղս.

3. hjklnopsvxyJ «միաբանու-թեամբ» չունին. zABCDF միա-բանութեամբ ամենեքեան. q եկե-ղեցի. zABCDF եկեղեցիս. d հա-սուսցեն.

4. mopqvyBH յամենայն. dghlm-nopquyzACFGJ յօժարութեամբ. zB և անխափան. zABCDF և ըստ. մի չունին.

5. J զդասուց. acdefghjkmnpq-tuvwyBCEGHJ K երգոց, sերգոյ. fk ըղուց. zACD քահանայիցն.

6. kmv սրբոյ. AF ի սրբո. dfuzABCDFK եկեղեցւոյն. ho եկե-ղեցոյ, jkmuqsvwxJ եկեղեցւոյ. h բաժանեսցի. jkmopxy բաժանես-ցին l բաժանեսցին. zABCD կար-գաւորութեամբ. F կարգաւորու-թեամբ. H հարկաւորաբար.

7. dghmopACF օրէն է. zBD օրէնն. su գլխոր K և գլխաւոր. qt քահանայից. A քահանայիցն.

8. fzB մասն. d մասին. B մասնին. acdegquvxzABCDFG քա-հանայիցն. fEK «և այլ քահա-նայիցն մէն բ մասունս» չունին. t ամեն երկու մասունսն. jls մէն. E մին. hsvxE «մի» չունին.

9. E «և սարկաւագունքն մէն-մի և կէս մասին» չունի. f սար-կաւագունք. zABC սարկաւա-գացն. K և կէս սարկաւագունք. zBF միմի. jlx Ա մասն.

10. h «և» չունի, q դպիր. zABC դպիրք. zBD և այլք ի կա-նանայք. AC կանայք. H եթէ. ac-eknpyCEG պարկեշտ.

11. fu մի t ամենայն չունի.

12. μ առայ. moyzABCGHF եթէ, ABCF առնիցեն. zABCDF հակառակութիւն.

13. F այնպէս. G յայնպիսին. acdekmnopqtyzBEFGHJ դատա-պարտեալ. d լիցին. hE իցէ. eh-opqvEJ իւր. z ի յիւր.

14. E ընկերք. zABCDF ընդ-նմա. mEK այնպիսոյն. u այնպի-սում. a—z և ABDEGJK հաղորդել.

և ոչ ժողովրդականք առ քահանայս ունել զնոսա։

ԺԴ. Պաշտաւն, պատարագք և սպասք սրբոյ եկեղեցւոյ ի գլխաւոր քահանային տանն եղիցի, որպէս յառաջագոյն կարգեալ է. և ինքն գլխաւոր քահանայն զեկեղեցին մի իշխեսցէ թողուլ և գործոյ տան պարապել, այլ միշտ ի սուրբ եկեղեցւոջն կացցէ, զի պաշտաւն և աղաւթք տունջեան և գիշերոյ ժամուցն և զտեսչութիւն ժողովրդոցն մի խափանեսցէ։ Իսկ այլ ընկերքն զամառն փոխանակաւ կացցեն ընդ նմա անպղերգաբար։ Ապա թէ իցէ ոք, որ սխալիցէ ի պաշտամանէն պղերգութեամբ կամ երկրական հոգովք,

1. fsu «ոչ» չունին. dzB. ժողովրդականքն. dhf քահանայսն. H քահանայից. BD ունել զնոցա պաշտաւնն. hmp զնոյ. koqsvwxyJ զնա. zACF զնոցա պաշտօնն p պաշտօնն. E զնոսայ.

2. dghjlmnopqEFHK պաշտօն. u զպաշտօն. acekt պատարագք. dEJ պատարագ. gGH պատարագիկք. zABCDF պատարագի իրք. zABCDF և սպասք չունին. h ըսպասք. q սպաս. E պսակք. J սպասաւորք. aegklnpqtvwxyCH եկեղեցւոյն. cdhjozABDFG եկեղեցոյն. fu եկեղեցոյ. E յեկեղեցւոյն.

3. cEF ի գլխօոր. zBK քահանայի. D քահանայ. acdpuvxyDEGJ ի տան. ekmnoqsw տան. fK տունն. g ի տուն. A և տանն. H ի տունս. h տանն չունի. h եղիցին. zABCDF դեցի. h «որպէս յառաջագոյն կարգեալ է. և ինքն գլխաւոր քահանայն» չունի. dEK առաջագոյն. d առաջաքոյն.

4. F գլխօոր.

5. fp զեկեղեցի, q եկեղեցի. cmptuvwE գործոց. A գործո. fuK տանն. H ի տան գործոյ. mH պարապիլ. A պարապեալ.

6. cx այղ. K այս. acdefghjlkmnopqstuvwxyAJK մշտնջենաւոր. dfzABDF եկեղեցոջն. fK եկեղեցոջ. tu եկեղեցւոջ. E յեկեղեցւոջն.

7. coE պաշտաւնն. dlnoFGH պաշտօնն. hjmpCK պաշտօն. z իպաշտօն. AB իպաշտաւն. dhjlmnoptyKH աղօթքն. z յաղօթք. AB յաղաւթք. E աղաւթ. CF աղօթք. K աղաւթքն acegjkmnopqsxCDGH տուընջեանն dfltzBFK տուընջեան. hyE ունջեան. s գիշերւոյ. AK գիշերս. zAF զժամուցն.

8. s տեսչութիւնս. zDF տեսչութիւն. FK ժողովրդոց. hovwJ ժողովրդոյն. mnqy ժողովոյն. s ժողովրդւոցն. ACF ժողովրդեանն. BD զժողովրդեանն. q խափանեսցի.

9. c այղ. J զընկերքն. acegjklnpqy զամառնն. zABCF առնմա կացցեն փոխանակաւ. F փոխանակօ. E փոխանակօ զամառն. fju նմայ.

10. h անպղերգափար. fhjklmopqsyEGHJK նթէ. dftuGK սղալիցէ. f ի պաշտամնէն. zABCDF իպաշտամանէն սխալիցէ. hmG պաշտմանէն.

11. pD պղերգաբարութեամբ. zACDF աշխարհական. pq հոգւով. svw հեգւովք. t հոգօք. DG H հոգով.

ի մոլիցն մի իշխեսցէ մասն առնուլ։ Քահանայք միակամք լիցին աւրհնել միաբանութեամբ զժողովրդականսն, և զորս որոշել ի սրբոյ եկեղեցւոյ։

ԺԵ. Մկրտութիւն ոք ծուլութեամբ մի իշխեսցէ առնել, որպէս լսեմք, այլ երկիւղիւ և զգուշութեամբ բուրուառաւք, ճրագովք և առագաստեալ վարագուրաւք, որպէս վայել է լուսաւորութեան սրբոյ աւազանին։ Եւ աւազանն կանգնեսցի յեկեղեցւոջն, կամ ի տան պաշտամանն թէ քարեղէն իցէ և եթէ փայտեղէն՝ երկիւղածութեան արժանի, և բաւականութեամբ գործոյն՝ լուսաւորութեամբ, լայնութեամբ և խորու-

1. zACD մխալիցն. F մեալիցն. zAC մասնաւորել. DE մասնօրել. d քահանայ. m միակամ. J միակամքք. ft առնուլ.

2. fthmp օրհնել. H յօրհնել. f զժողովրդականս. p զժողովրդականաց. zABCDF զժողովուրդն.

3. zABDF «զորս» չունին. zABDF յորոշելն. C որոշիլ. hmnloqyvwJ որոշեալ. s սրբւոյ. AK սրբո. aeglmnopqtvwxyHJ եկեղեցւոյն. dzBF եկեղեցոյ. fhjusGK եկեղեցոյն. A ի եկեղեցո. E եկեղեցոյն սրբո. J յեկեղեցւոյն.

4. dfghjlmopstuvxGJK մկրտութիւնս. q սուրբ մկրտութիւնս, yH զմկրտութիւնս. h ծուլթեամբ, zABCDF ծուլութեամբ ոք. ahjmnpuxEF առնուլ.

5. x այղ. c երկեղիւ. cmpw բուռուառովք. edA բուրուառօք. fJ բուռուառաւք. g բուրուառովք. h բուռվառաւ. o բուրվարովք. m բուռվառով. nv բուռաւառովք. q բուրվառով. suB բուրվառաւք. yE բուռվառաւք. zDF H բուրվառօք. K բուռուառօք.

6. acflxzAE ճրագաւք. edgtuBCFGK ճրագօք. h ճրագաւ. jm ճրագով, D ճրաքաւք. qy յառագաստեալ. D առայգաստեալ. J առագաստեալք. deghkmnpqtuyACFGHK վարագուրօք. ovJ վարագուրովք. z վարայգուրօք. D վառայգուրօք.

7. fgjlkmnopstuvxJK լուսաւորութեամբ. F լուսօրութեան. h սրբոյ սեղանոյն և լուսաւորութեան. A սրբո. F օազանին.

8. D յաւազանն. qzABCDF աւազան. E կանկեսցէ. m կանգնեսցի. BD կանկնեսցի. dh եկեղեցոջն. fK եկեղեցւոջն. q եկեղեցւոջ. mzABDF յեկեղեցոջն. acejkntuEJ տանն. d ի տուն.

9. h պաշտմանն. zABC պաշտամանն. F պաշտման. acdeghjklmnopqstuvwxyEGHJK թէ զինչ և իցէ. փոխ. և եթէ փայտեղէն. f և չունի.

10. zD թէ. C երկեղածութեամբ. K երկիւղածութեամբ. ftK բաւականութեամբն. H բաւականութեան.

11. s գործւոյն. zBCD գործոյ. AF գործո. dhklmnopqwxyJ լուսաւորութեան. BF լուսաօրութեան. zC լուսաւորութեանն. B «լայնութեամբ և խորութեամբ, զի բաւականաբար» չունի C խորութեան.

թեամբ. զի բաւականաբար ծածկեսցէ ջուրն զհաստակ մանկանցն, որ մկրտեսցինն: Եւ ի տունս շինականաց քահանայք մկրտութիւն մի իշխեսցեն առնել, բայց վասն երկիւղի մահու թէ վտանգ ինչ իցէ:

ԺԶ. Եւ կանայք առ քահանայս մի իշխեսցեն կալ, բայց սարկաւագունքն սպասաւորեսցեն և կանայք յիւրեանց տեղին աղաւթեսցեն, և մի եղիցին գործակիցք քահանայիցն, որպէս լսեմք ունելով զտեղի սարկաւագայն:

ԺԷ. Զգուշասցին առաւել ևս սարկաւագունք, մի գուցէ մկրտութիւն առնիցեն յանդգնաբար ի կորուստ:

ԺԸ. Եւ քահանայք զապաշխարութիւն վաճառականութեամբ մի իշխեսցեն տալ, այլ դաստիարակութեամբ հոգասցին խրատել իբրև զկարեկիցս, զի ապրեսցին.

1. zACD բաւականութեամբ. F բօականութեամբ. C ծածկէ. h զհաստականցն. p զհաստարակ.

2. fgtuzABCFGHK մանկանն. D մանկան. hjmnkpvwHJ որք. hj մկրտիցենն. qE մկրտիցին. zABDFH մկրտինն, fuABCHK չինականաց zF չնականաց.

3. acdgjklmnöquxyEHJ քահանայքն. ftuK քահանայն. ftu մկրտութիւն չունին. fgtuK իշխեսցէ. dBC մի իշխեսցեն առնել մկրտութիւնս. o մի իշխեսցին մկրտութիւն առնել, dftuK առնուլ. qy տանել. zF առնել մկրտութիւն.

4. d երկեղի. hF «թէ» չունի. h վտանգի. zEK վտանկ. h իցէ. փոխ. ինչ իցէ.

5. zABCDF «և» չունին zhp քահանայք. zABC քահանայսն. m իշխեսցին. zD կեալ. H կալ ի ժամ մկրտութեանն.

6. F «բայց սարկաւագունքն սպասաւորեսցեն» չունի. dhuK սարկաւագունք.

7. fhpqtvyBCDEJK իւրեանց. dhE տեղիս. pACF տեղի. H ի տեղիս. dghmnopquzCFGK աղօթեսցեն. A եղիցի. acdefghuvAEGH կործակից.

8. h քահանայնին. H քահանային. t լսէք. h ունելով. E առնելով. hklmnopqsvwyGJ զտեղիս.

9. tACDF սարկաւագ.

10. acdef ևս առաւել ևս. q առնել. F առօել. st u A «ևս» չունի: hmzACE սարկաւագունքն. d գուցէ.

11. dzACF մկրտութիւնս c առնիցէ. q առցեն. dhkmpvwJ անդգնաբար. zABCDF ի կորուստ անձանց. E ի կորուստ՝ մտանին.

12. zABCDF «և» չունին. m զապաշխարութիւնն. q վաճառականութեամբ զապաշխարութիւն. o վաճառականաւ.

13. A «մի իշխեսցեն տալ, այլ դաստիարակութեամբ» չունի. kptE հոգասցեն. zBCDF հոգայցեն

14. K խրատէր. acdefgtuwzEGHK զընկերակիցս. s զկարեկիցս զընկերակից q «զի ապրեսցին» չունի.

և հաս մի առցեն ի նոցանէ, մաքսաւորաբար ձրի առեալ և ձրի տամք:

ԺԹ. Եթէ ոք ի քահանայից յայտնեսցէ երբէք զբանս խոստովանողացն նզովիւք լուծցի և ամենայն իրաւք ջնջեսցի ի քահանայական ժառանգութենէն:

Ի. Գերեզմանս յեկեղեցիս մի իշխեսցեն առնել, այլ թէ գտցի ոք արարեալ յեկեղեցւոջն պատարագ մի ոք իշխեսցէ մատուցանել մինչև մաքրեսցեն զտեղիսն:

ԻԱ. Քահանայք զահեկանս վաշխել ամենեւին մի իշխեսցեն, լուան ի գրոց սրբոց ատել զվաշխսն: Փախիցեն յարբեցութենէ՝ յիշելով զպատժմանս արբեցողաց:

ԻԲ. Ցագապս մասունս մի բարձցեն, ըստ սրբոց կանոնին, այլ աղքատաց տացեն ի նմին ժամու յանդիման ագապատեղն:

ԻԳ. Եւ ժողովրդականք հրաւիրեալք ի հաց պատարա-

1. u առցէն. d առէք. j առնել. kmt այլ ձրի.

2. uK «և» չունի zfK ձրիս. zABCF տացեն. D տայցեն.

3. t և թէ. C թէ. ftuK «զբանս» չունին. dD զբանս խոստովանութեան ապաշխարողացն. E բանս.

4. ftuK խոստովանութիւն ապաշխարողաց. (fK զխոստովանութիւն). E նզովեալ. D լուծցին. hmoswyJ ամէն. eghdmnopqüzACFG իրօք. l իւրաւք.

5. fghtuzACDFGHK ժառանգութենէ.

6. zABCF գերեզման. D քերեզման. fhK եկեղեցիս. zABCF յեկեղեցի. D եկեղեցի. E պայս.

7. hkmnopqsGH եթէ. dh եկեղեցոջն. fuK յեկեղեցոջ. mzACF յեկեղեցոջն. t յեկկղեցւոջ.

8. o մի իշխեսցէ. h մաքրեսցի. ABCFH զտեղին.

9. ht քահանայ. H քահանայք վաշխս ամենեւինք մի իշխեսցեն առնուլ. zABCE «ամենեւին» չունին: dt իշխեսցէ.

10. h լուան. v լըւան. K լուաւ. h գրոց. u «սրբոյ» չունի. H ատելիք գոլ. fghklostuvwxyGJ զվաշխողսն. ejpB վաշխողսն. n վաշխողն. q զվաշխօղն cdE զվաշխաւղսն, zACDF զվաշխողս. H զվաշխառուսն. K զվաշխողսն. H այլ և փախիցեն.

11. D արբեցութենէ. uzABCDF պատհման. zBCH արբեցողացն. E արբեցողաց յիշելով և հեռասցին.

12. ouK Զագապս. zABCDF և յագապս. H Ցաղագս. f մանունս. chjklmnoqsvxE բարձցին. ABCF ըստ սահմանի կանոնաց. zD ըստ հրամանի կանոնաց. fgtuK սրբոյն. gjls սրբոց. s կանոնինն. EK կանոնի. H կանոնիս,

13. hjmnpq տայցեն.

14. cE ագապատեղւոյն. d ագապատացն. hzB D յագապատանն, jklmnopstvwxJ ագապատղին. q ագապատեան. uK յագապատառն.

15. h ժողովուրդք. dF հրօիրեալք. K հրաւիրեալք.

դին մի իշխեսցեն ճաշակել ի տունս իւրեանց պատճառաւ հիւրոց կամ գործակալաց, որկորստութեամբ եթէ իցէ ոք, որ կերիցէ, ի հաց պատարագին մի իշխեսցէ երթալ. և քահանայք և ժողովրդականք ի ներքս մի իշխեսցեն թողուլ զայնպիսին, զի անառակութիւն է և խիղճ հոգւոյ։ Ապա թէ իցէ ոք, որ բռնաբար մտցէ, քահանայք գնասցեն արտաքս, և զհացն մի իշխեսցեն աւրհնել։

ԻԴ. Տղայոց պսակ մի իշխեսցեն աւրհնել, և մի կատարելոցն երկոցունց առանց զմիմեանս տեսանելոյ, զի այսպիսի անժամ հարսանեաց գնացին վնասք մահաբերք. և ժողովրդականք զայսպիսի հարսանիս մի իշխեսցեն առնել. զի նոցունց իսկ է կորուստ։

1. F «ճաշակել» չունի. d ի տանս. zB պատճառանաւք. D պատճառանօք. F պատճառօ.
2. z և փոխ. կամ. B «կամ» չունի, fK որ կորստեամբ. g կորստութեամբ. E որկորրստութեամբ.
3. zAD և իթէ կերեալիցէ. B և եթէ իցէ որ կերեալ իցէ. CF և եթէ իցէ ոք, որ կերեալ իցէ. acdftyE ուտիցէ. d ի հացէ. q զհաց. H հաց. H ի պատարագն. d մի երթիցէ.
4. m ի քահանայք.
5. m իշխեն. zB թողու. D թողուլ ի նոյ. zB զնոսա. A զայնպիսինն. CF զայնպիսիսն. z «զի» չունի. D զի զայնպիսին անառակութեանն. E անառակութեամբ.
6. K ի խիղճ. fhjkopuyzBEK հոգոց. A հոգո. gH հոգւոյ. F հոգոյ. uE ապայ. jlmoswxyzAB-DG եթէ. d «իցէ». չունի.
7. zABDF լրբաբար. C յանդգնաբար. tK քահանայն. K քահանայքն t գնասցէ. zABCDF ելցեն. d յարտաքս.
8. o զհաց. s հաց. t իշխեսցէ. ghq օրհնել. m աւրհնեսցեն. p օրհնեսցեն.
9. AB տղաոց. fJ մի իշխեսցեն պսակ... p «մի իշխեսցեն» չունի. h մի իշխեսցէ պսակ... L մի ոք իշխեսցէ պսակել. ghpqFH օրհնել. m դնել. փոխ. աւրհնել, zB դնել և կամ օրհնել. d «մի» չունի. fuG կատարելոյն. gp կատարելոց.
10. d երկոցունցն. lx երկուցունց. p տեսանելոյ զմիմեանս, zBD տեսանելոյ. մի ոք իշխեսցէ պսակել զնոսա զի. A տեսանելո. GH տեսանելով.
11. fu «զի այսպիսի» չունի, z զայնպիսին. mC յայսպիսին. E այսպիսին. p յայնժամ. kms յայնժամ zABCDF անարժան. E ի ժամ. m «հարսանեաց» չունի. E հարսանեալ. d զնեա. գնացին. E գնացին. h «գնացին» չունի. D գացին. q ծագեցին. zABCDF գործեցան. GH գնացից. B բազում վնասք. H մահաբերքեն.
12. F զայնպիսի. f հարսանիսս, h հարսանիք. AE հարսանիսն. I հարսինն.
13. acefgktxzDG նոցուն. H ինքեանց h. կարոտ. zBD կորուստ է. ACF ի կորուստ է.

ԻԵ. Ոչ է պարտ զկուսանս այրեաց ամուսնացուցանել, և ոչ զայրիս կուսանաց, զի աննման է։

ԻԶ. Ձեռնադրութիւն՞ ոք արջառոց մի իշխեսցէ առնել։

ԻԷ. Քահանայք ի պուտանց աւրհնել մի իշխեսցեն երթալ, զի զաւշաքաղութիւն է, զի սուրբ պատարագն աւրհնեաց զարջառս և զոչխարս։

ԻԸ. Քահանայք ի տունս իւրեանց կենդանի մի իշխեսցեն առնուլ, զի ագահութիւն է, և թողուլ զտունն անպատարագ ամբարշտութիւն է, և ժողովրդականք կենդանիս մի իշխեսցեն տալ ցնոսա. և ինքեանք արասցեն կարգաւորութեամբ ի տունս իւրեանց, զի աւրհնութեան սրբոյ պատարագին արժանի լիցին ծախուն և վաստակաւքն։

1. cdhoswyJ չէ պարտ. k թէ պարտէ. m իթէ պարտ է. zABC-DF ոչ է պարտ զկուսանս այրեաց տալ. kvJ զկուսանսն.
2. d աննման էն. hE աննման են. f անհնար է, եթէ ոք յանդգնի՝ լուծցի. tu աննմանք են.
3. D ձեռնադրութիւնս. aehz-BCF արջառոյ. ceE աջառոյ. d աչառոյ. m առջարոց. o յառջառոց. pK արջառաց. u առջառոց. A արջառո. D առջառոց q առնել. քանզի չէ օրէն.
4. d քահանայ E քահանայի. d ի պուտան. qEH պուտանց. zACD ի պուտանաց. B ի պուտխանաց. ghmpqH օրհնել. uE իշխեսցէ.
5. cdeghmnpuyAGH զօշաքաղութիւն. oq զոշաքաղութիւն. E էև թողուլ զտուն. ACF զսուրբ. zBD զպատարագն.
6. ghmq օրհնեաց zABCD աւրհնեսցեն. F օրհնեսցեն. cef-ouK զառջառս. dp զառջառն. zAC և զարջառս. B զարջառ. DE զաջառս. dg զոչխարն. fK զոչխարսն. z զոչխար քահանայք.
7. A իւրեան dE «կենդանի» չունին.
8. fgtGHK առնել. ABCF զի չունին. B յագահութիւն. zBCF «և թողուլ զտունն անպատարագ ամպարշտութիւնէ» չունին։
9. d պատարագ. x «անպատարագ» չունի hkmwG ամպարշտութիւն. o ամբարշտութեն.
10. d կենդանի. H զկենդանիս. zAC «մի իշխեսցեն տալ» չունին. m իշխեսցին. dftHK նոցա. w զնոսա. xK և. չունի. t այլ.
11. K յինքեանք. km կարգաւորութիւն. zACF կարգաւորաբար. B կարգօրաբար.
12. acefuwDEJ աւրհնութեանց. dghjklmnopqtvyzABCDFG օրհնութեան. H օրհնութեամբ. A սրբո. B սրբոց. d արժան. f լինիցին. u ծախումն. zBC ծախիւքն. A ծախիւք.
13. dmG վաստակօքն h վաստակովն. j վաստակով. k վաստակովք. lnopsvwxyJ վաստակովքն. g վաստակովն. tq վաստակօք. u վաստակաւք. zAC վաստակաւն. F վաստակօն. H վաստակոցն.

ԻԹ. Ի սուրբ քառասնորդաց պահն և կամ յառաջաւորս նորին մի ոք իշխեսցէ լուծանել ըստ սրբոց կանոնին, թէ լուծցէ ոք ի քահանայից կամ ի վանականաց զաւուրցն կերակուր, պատճառաւ ճիւրոց կամ գործակալաց, յեկեղեցւոյ մի իշխեսցէ մտանել՝ մինչև տուժեսցէ ազգապատ ապաշխարութեամբ։

Լ. Եւ մեծի շաբաթուն ճրագալուցին թէ մշակք, թէ աղայք, թէ ծերք ի տունջեան ուտիցեն մի հաղորդեսցին. ապա թէ իցէ ոք, որ հաղորդեսցի վասն տկարութեան մարմնոյն, թան և գինի մի իշխեսցեն ճաշակել ցժամն կատարելոյ սրբոյ պատարագին։

ԼԱ. Եւ քահանայական հրամանի ժողովրդականք հրաման մի տայցեն, զի նոքա են առաջնորդք ձեր, և նոցունց եղբարքն՝ ընդ նոցին ձեռամբ են. և ոչ

1. flFK զաւուրբ. t իսկ սուրբ. zBG իսկ. փոխ. ի սուրբ. hjkmopvwyJ քառասներորդացն aceglnsuxGE քառասնորդացն. ABD քառասներորդաց. C խ—րդաց. ABCD «կամ» չունի. ds յառաջաւորսն. m առաջաւորին. pvJ առաջաւորս. E առաջօրս.

2. h իշխեսցէ. չունի. A սրբո. B սրբոց

3. H կանոնիս. fgkmopqswHJ եթէ. h քահանայից. dfkmnoptuvJK աշխարհականաց. acegjlqswxy յաշխարհականաց.

4. zACD դաւրուրս. B զաւորս. F զօուրս. t ի կերակուրս. zABF կերակուրն. K կերակուրս. E պատճառս. F պատճառօ։

5. zBD ի գործակալաց. h եկեղեցի. d իշխեսցեն։

6. d տուժեալք. E տուժեսցէ ապաշխարութեամբ պղքատաց տալ. zABDF խոստովանութեամբ.

7. եթէ. zBC ի մեծ, H ի մեծի, qsy շաբաթու. f ճրագագուցին, E ճրագալուծին. 5. zABCDFH եթէ. h մշակս. zABCDF եթէ.

8. zABCDF աղայ. m և թէ. zABCDF եթէ. dA տունջան. coy ի տունջեանն. efgmszBEGJK ի տուընջեան. atvw տըւընջեան. h ի տւընջեան. jklnpC տունջեան, D ի տւընջան. F ի տուընճեան. dhgmnoptzFG օրինաց. H յօրինաց. e հաղորդեսցեն. h հաղորդեսցին. zABCDF հաղորդեսցի.

9. uE ապայ. ghjklmopstwxGJ եթէ. zABCF իցէ չունին. zABCF որ չունին. CA հաղորդեսցին. B վասն չունի.

10. K մարմնոյ. G իշխեսցեն, չունի. dt իշխեսցէ. C իշխեն.

11. G ճաշակեսցեն. tzBDH մինչև ցամ. uACK ցժամ. E մինչև ցժամն. y «ցժամն կատարելոյ սրբոյ պատարագին». չունի, AD կատարելո AD սրբո.

12. ls հրամանին. u հրաման. FK ժողովրդական. t ի ժողովրդականաց.

13. hm տայցեն m զի չունի. h զինքեան. m յառաջնորդք. q առաջնորդ.

14. acdefghjklnopsvwx. նոցուն. tuK նոցին. acdfhjpqtw եղբայրքն. egEGH եղբարք. u եղբայք. K եղբայրք սուրբ, acdehqtvwx նոցուն. J նոսին.

մարթի ընդդէմ դառնալ, զի անկարգ է, զի իշխան է կապել և արձակել։

ԼԲ. Բաժանայք մի արբեցողք և մի հանդգանակողք, և մի արծաթագին աղախնայս առնուլ և կամ ի կապենոց պոռնկոյ ի տունս առնել զպարշելիան, զոր ոչ հրամայեն աւրէնքս։ Եւ վանականք, որ ի չէնս բնակեալ են, պարսպեալ զանձինս պահօքն և աղօթիւք, և անվեհեր հիւրասիրութեամբ, որչափ Աստուած պատրաստէ՝ բաւական համարել, որպէս Քրիստոսի զինուոր։

ԼԳ. Եւ մի ամենևին, որպէս լուաք, հացպարար և կովկիթ կամ խնոցեհար ի վանս տարցի կին մարդ. զի թէ ուր չէր հնար մտանել՝ կործանեաց զմարդն, ապա զիւրսն զինչ իւր առնէ։

ԼԴ. Եւ որ յանապատս բնակեալ են ուխտաւորք, յառաջ քան զմտանել արեգական դնասցեն, և յորժամ ծագէ արեգակն՝ երթիցեն, դուցէ ի սխալանս անկանիցին։

ԼԵ. Իսկ մոնոզոնք և վանաց մանկունք վանս մի ոք իշխեսցեն ունել՝ բայց ի վանս. ապա եթէ վանք ոչ

1. huK մարթի. q մարթէ. t ոչ է մարդ. g անկարգ է. h անկարգ. t վասնզի E և փոխ. զի.

3. t քահանայ. acejE արբեցողք. m արբեցօղք. t արբեցօղ. acejE հանդգանակողք. f հանդգանողք. gl հանկանակողք. m հանդգանակօղք. t հանդգանակօղ.

4. d արծաթառէրք. արծաթագին l արծաթադրինք. hH աղախնեայս. s յաղախնոյս. u աղախնոյս. E ծառայս. hE կանանց. hnkosvwyJ կապինաց. jlt կապենոց. m ի կապից. u կանանց.

5. fu պոռնկացն. K պոռընկացն. aceneEJ զպարշելոս.

6. fK հրամանին. dgkmpGK օրէնք. hn օրէնքն. vJ աւրէնքն. hkmvJ վանականքն. m բնակեալք.

7. q պարսպելոյ. H պարսպեալ են. djklnopvwxy պահովք. hqtuGK պահօք. dhlmnopqtG աղօթիւք.

9. fK զինուոր. hm զինոր.

10. E մի չունի. E «որպէս լուաք» չունի. d լուաք որպէս.

11. acefghjklnopqsvwxyJ խնոցահար dK խնոցահար. m խնոցեհար. E խնոցհար. fghjmnostuvwxyGHJK ի վանսն. k ի վանսն. d տարցին. ghmopqstvyGK տանել.

12. m «ուր» չունի. hsvxJ նմա հնար. jlmoqy հնար նմա. w նմայ հնար. c զմարթն.

13. uE ապայ. f զինչ h առնէր.

14. mt որք. acefghjlnopsuvwx EJG բնակեալ. t բնակին K բնակ.

15. q մտանել. defglsuxEGHK արեգականն. acdefuw դնայցեն. t դնասցեն ի վանս. H երթիցեն. y «և յորժամ ծագէ արեգակն. երթիցեն» չունի. K ծագեսցէ.

16. y արեգական. K արեգակն. q երթիցէ. d երթիցեն ի տունս իւրեանց. d դուցէ. dfstuEG ի սխալանս. acefEH անկանին. j անկցին.

17. acejm մոնոզունք. ghjklnopvwxJ մոնազունք. s մոնազոնք. d վանից. q վանս. aceflpuwxG վանս H «վանս» չունի.

18. c իշխեսցին. d իշխեսցէ. g ունել ուրեք. jlvx ուրէք ունել. hkmopswJ ուրեք ունել. qy «ու-

իցէ, յաւագ երիցուն տուն երթիցեն, զի չէ իշխանութիւն յայլ տան աւթել. և մի լիցի ի լսել, թէ մի վանք, բազում վանք, որ ոչ է այս հասարակ ըստ առաքելոցն կարգի։

ԼԶ. Այլ ոմանք ձիաբոյծք և վաճառականք և վաշխառուք. փոխանակ կրաւնաւորութեան՝ շահամոլովք. յայսմհետէ դադարեսցեն և ապաշխարեսցեն զմեղսն, զոր մեղան. ապա թէ ոչ՝ յանդիման արժանի գործոցն պատիժս կրեսցեն։

ԼԷ. Եւ մի աղանդաւորաց երբէք վանս տալ, զի ոչ հրամայեն կանոնք առաքելականք։

ԼԸ. Արդ, զպատուիրեալս ձեզ առ ի մէնջ փութայէս կատարել ահիւն Աստուծոյ, յորում կայ մեծաց վարձուց հատուցումն։

Եւ պատուիրեցաւ ձեզ յամենայն ամսեան պարապել խնդրուածոց զաւուրս շաբաթու միոյ, խնդրել յԱստուծոյ զմարմնոյ առողջութիւն և հոգւոյ փրկութիւն. ամէն։

նել» չունի. G ունել ուրուք. H և կալ ուրեք. f «բայց ի վանս» չունի. uE ասլայ. acdefptuwyEK թէ. u վանս. p վանկ. ɑlw չկայ. cdefjknopquvxyEGJK չկան. hm չդան.

1. hstHK աւագ. chjltJK իրիցուն. o երիցուն. H ի տուն աւագ երիցուն. cfgtEGK տունն. H ոչ է պատէհ.

2. mwJK այլ. E այլ տեղ. dhmnpqtuGHK օթել, g աղօթել j աղաւթել.

3. ev «բազում վանք» չունի. m և թէ բազում. knoszJ չէ. փոխ. ոչ է. dfhkosuvxyEJK «այս» չունին.

4. dfgHGK առաքելոյն.

5. w «ոմանք» չունի. m ձիաբոյք.

6. deglmnopqHK կրօնաւորութեան. d շահավաճառք. H շահամոլովք լեալք.

7. jm դադարեսցին. q դադարեսցէն. qtu «և ապաշխարեսցեն» չունի.

8. kmnopqsyJ իթէ. d յանդիմանեսցին. ot «արժանի» չունին. gtG գործոյն. s գործւոցն. K գործոյն արժանի.

9. H զպատիժս.

10. x այլ. s աղանդաւորացն. y յերբէք. d տացեն.

11. K հրամաեն. kmpvwJ կանոնքն.

12. c զպատուիրեալսս. q սլատուիրեալըս E զպատուիրեալսն.

13. hqE որում. do կա.

14. fhostuK ամենայն. pJ յամսեան. tu ամսեայ.

15. u զաւուր. ftu շաբաթի. o շաբաթուց. E շաբաթոջ. ftuK միջոյ. u միոյ.

16. hoE աստուծոյ. q յաստուծոյ. խնդրել. acegjlwxG հոգւոց. do հոգոց. fuK «և հոգւոյ փրկութիւն ամէն». չունի. hkmpH զհոգոյ. my փրկութիւն q մխիթարութիւն. փրկութիւն.

17. kmqwxy «ամէն» չունին.

Վրիպակներ

տող	սխալ	ուղիղ
5	զգլըս	զգլնս
9	պատարդ	պատարագ
4	Զի	Զի
3	բազմացան խնամով ընթերցուածների մէջ	բազմաց անխնամով
	acdepuzEJ բազմանայլն	բազմանայլն խնամով
	gt բազմաց	g բազմաց խնամով
	cpqs խնամող	անխնամող
	h խնամօվ	անխնամօվ
	jlx խնամաւղ	անխնամաւղ
1	ի նոցանէ, մաքսաւոլ աբար	ի նոցանէ՝ մաքսաւորաբար.
10	ատել	աւել
12	սրբոց	սրբոյ
11	գնացին ընթերցուածների մէջ	զհետ գնացին.
	d գնացին	acefklmnostuvwxyEK գնացին.
18	ունել ընթերցուածների մէջ	ուրեք ունել՝
	hkmopsvj ուրեք ունել	acdefntuzABCDEFK «ուրեք» չունին.

38836

<< Ազգային գրադարա

NL0218366